

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ-2025

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875
ББК 74.489.4
А 43

Затверджено вченою радою гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії від 29 січня 2025 року, протокол № 6.

Актуальні питання професійного становлення сучасної молоді :
збірник наукових праць студентів / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець.
Хмельницький : ХГПА, 2025. Вип. IV. 498 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Спілки дизайнерів, Всеукраїнської спілки автентики;

Онищук М. І. – директор Хмельницького обласного науково-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України, член Всеукраїнської музичної спілки.

©Циганюк Л.І., 2025
©Качуринець Л.В., 2025

Козяр Лілія. Фортепіанний ансамбль як важливий етап музичного становлення юного піаніста.....	370
Колодій Ірина, Водяна Валентина. Розспівки як засіб формування вокально-хорових навичок учнів молодших класів.....	374
Корець Богдан. Особливості професійних компетентностей педагога-тренера в роботі колективу спортивно-бального танцю.....	379
Костич Анастасія. Роль мультимедійних технологій у творчому розвитку учнів ЗЗСО.....	383
Крантова Інна. Характеристика методів практичного навчання мистецтву образотворення у НУШ.....	391
Кудлюк Аня. Виховний потенціал музичної класики.....	396
Ліпінська Анастасія. Переваги та ризики використання електронних підручників на уроках образотворчого мистецтва у НУШ.....	401
Марковська Уляна. Теоретико-практичні аспекти опанування народним мистецтвом у 1–4 класах.....	406
Мицюк Софія. Методика формування у молодших школярів інтересу до народного танцю.....	412
Онищук Марія. Творчість Богдани Фільц для дітей шкільного віку.....	424
Племяник Віталій. Діяльнісний підхід у навчанні як ресурс якісної підготовки майбутніх учителів історії та громадянської освіти.....	429
Портнов Сергій. Значення українського народно-академічного інструментального виконавства у формуванні культурного середовища сучасної молоді.....	434
Посунько Юлія. Інноваційні підходи до використання наочності на уроках образотворчого мистецтва.....	439
Ростецький Борис Роман, Водяна Валентина. Інтеграція хорового співу в міждисциплінарне навчання середньої школи.....	444
Сарвілова Софія. Інноваційний підхід до розвитку творчих здібностей учнів старших класів засобами музично-театральної діяльності.....	449

ФОРТЕПІАННИЙ АНСАМБЛЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП МУЗИЧНОГО СТАНОВЛЕННЯ ЮНОГО ПІАНІСТА

Лілія Козяр

*студентка III курсу бакалаврату
спеціальності 014. Середня освіта. Музичне мистецтво
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

науковий керівник:

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти
Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка*

Валентина Водяна

У статті розглянуто роль фортепіанного ансамблю у формуванні музичних навичок, вплив ансамблевої гри на технічний розвиток піаніста, методика роботи над ансамблевими творами та практичні результати ансамблевої гри: розкриття творчого потенціалу, сценічної впевненості й комунікативних здібностей учнів.

Ключові слова: *середня освіта, музичне мистецтво, фортепіанний ансамбль, музичний розвиток, методика навчання, виховна функція, музична взаємодія, колективна творчість.*

Фортепіанний ансамбль є одним із найбільш ефективних методів розвитку музичних, технічних і комунікативних здібностей юного піаніста. Ця форма виконавства включає гру двох або більше музикантів на одному або кількох фортепіано та сприяє гармонійному поєднанню індивідуальної майстерності з колективною роботою.

Вивченням значення фортепіанного ансамблю в розвитку юних піаністів займалися багато педагогів і науковців у сфері музичної педагогіки та методики

навчання гри на фортепіано. Серед них Ж. Карташова (Карташова, 2019), Т. Ляшенко (Ляшенко, 2015), Л. Ніколенко (Ніколенко, 2018), В. Олешко (Шумська, Олешко, & Олешко, 2020), Т. Олешко (Шумська, Олешко, & Олешко, 2020), О. Рябова (Рябова, 2016), О. Шумська (Шумська, Олешко, & Олешко, 2020) та багато інших.

Фортепіанний ансамбль виконує важливу функцію у формуванні музичних навичок. Юний піаніст, який грає в ансамблі, розвиває: слух, ритм, динамічний баланс та музичний смак. У грі з партнером учень вчиться чути не тільки себе, але й інші голоси, що сприяє розвитку поліфонічного мислення. Ансамбль вимагає ідеальної синхронізації, що формує точність ритмічного відчуття. Гра в ансамблі дозволяє зрозуміти значення рівноваги в звучанні, адже партнери мають доповнювати один одного, а не конкурувати. Спільна гра передбачає глибоке розуміння художнього задуму твору та пошук спільної інтерпретації.

Ансамблева гра позитивно впливає і на технічний розвиток піаніста - це полегшення складних пасажів, контроль над аплікатурою та акуратність виконання. У розподілі партій кожен учасник виконує доступні йому технічні елементи, що дозволяє освоїти складні твори. У грі в ансамблі учні вчаться координувати свої рухи для уникнення конфліктів у партії (наприклад, перехрещення рук у чотириручній грі). Кожен учасник повинен чітко виконувати свою партію, що сприяє розвитку дисципліни й відповідальності.

Ансамблева гра також сприяє формуванню важливих соціальних навичок: це комунікація, колективна відповідальність, підтримка партнера. Учні вчаться слухати й поважати партнера, адаптуватися до його гри. Кожен учасник ансамблю розуміє, що від його внеску залежить загальний результат. Гра в ансамблі зменшує страх сцени, адже учень не відчувається самотнім.

Методика роботи з фортепіанним ансамблем.

Вибір репертуару. Репертуар для фортепіанного ансамблю має відповідати технічним і віковим особливостям учнів. Для початкового рівня доцільно використовувати легкі п'єси з виразними мелодіями(наприклад, твори Моцарта,

Шуберта або сучасних українських композиторів). На більш дорослому рівні можна залучати складніші твори для двох фортепіано.

Етапи роботи над ансамблевим твором включають в себе індивідуальну підготовку, об'єднання двох чи кількох партій, опрацювання деталей, підготовка до виступу. Спочатку кожен учень окремо вивчає свою партію, звертаючи увагу на ритмічну й динамічну точність. Потім учні починають спільну гру під керівництвом педагога, який допомагає налаштувати темп і баланс звучання. Особлива увага приділяється синхронності, динаміці та загальному музичному задуму, а виконання твору на концертах або конкурсах сприяє розвитку сценічних навичок.

Педагог повинен виступати не лише наставником, але й партнером у процесі ансамблевої гри. Він допомагає учням долати технічні труднощі, спрямовує їхню увагу на важливі музичні аспекти, сприяє формуванню впевненості та зацікавленості в роботі.

Юні піаністи, які регулярно займаються фортепіанним ансамблем, демонструють вищий рівень музичного мислення, здатність швидко адаптуватися до різних виконавських ситуацій і краще розуміють взаємодію в колективі. Вони стають більш відкритими до експериментів і більш впевненими на сцені.

Висновок. Фортепіанний ансамбль – це не лише важливий етап технічного та художнього розвитку юного піаніста, але й ефективний засіб формування особистісних якостей. Він сприяє гармонійному поєднанню індивідуальної майстерності з командною роботою, формує глибоке розуміння музики та розкриває творчий потенціал учнів. Ансамблева гра допомагає виховати не лише талановитих музикантів, але й гармонійно розвинених особистостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карташова, Ж. (2019). Формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва в ансамблевому класі. *Педагогічна освіта: теорія і практика: збірник наукових праць*, (26 (1–2019), Ч. 2), 90–95.

2. Ляшенко, Т. (2015). Фортепіанний ансамбль у системі музично-педагогічного навчання. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки», (2), 141–143.*

3. Ніколенко, Л. (2018). Формування інструментально виконавських умінь учнів у процесі ансамблевого музикування. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія «Педагогічні науки», (170), 212–216.*

4. Рябова, О. (2016). Колективне музикування як ефективний засіб формування музично-стильових уявлень підлітків. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогічні науки», (4), 140–143.*

5. Шумська, О., Олешко, В., & Олешко, Т. (2020). *Теорія і методика ансамблевого виконавства: навчально-методичний посібник.* Харків.

